ŞƀN

Nomer ərttee 10 kəp.

TARN TK polgaş Profes Təp cəbyleliniŋ organь

Pygy telegejniŋ proletarlarь polgaş tarlatkan arattarь, kattьzьnar!

„Şьn" solunga piziderliniŋ ərttee:

Xuuzunda pizidikcilerge:

1 cьlda . . 5 a.—
6 ajda . . 3 a.—
3 ajda . . 1 a—80

3 ajdan kudu pizidişkin albas

Solun pizidcər erler: Təp xarьlzaa kontoru, oon kədee salььrlarь polgaş poştaccьlarga pizider.

Alban polgaş yletpyr cerleringe
1 cьlda . . . . 8 akşa
6 ajda . . . . 5 akşa

Taştьkkь corudar cagьgalarnь:
1 cьlda . . . 10 akşa
6 ajda . . . 6 akşa

„Şьn" solun redakcьzьnьn adrezi: Kьzьl-xooraj, Revolus şəly. Şetinkin kudumcuzu paezь № 2.

1936 cьldьŋ oktaвr 31 xynynde suвoda № 85 (586)

ARN-nьŋ 10 tugaar Uluq xuralь polgaş afto-transport

(Sovtьвtranstьn paaştaar ceriniŋ targazь eş ~~Totkannьn~~ cyyly)

Po səəlgy cьldarda nam, cazaktan Transport polza, orannьn azьl-agьjьnьn kol adьrь—mal azьlьn xəqzyder polgaş arat tymennin kalвak xereqlelin xandьrьp, paraan saərьlgazьn kalвarttьp, arat tymennin kulturluq material pajdalьn xəqzyderinge cugula azьk tuzalьq poturun arat tymennerge tanьştьrьp pergen.

Tьва arattar polza, səərttylgege kalвaa-pile kirzip turar polgaş podunun xuu azьl-agьjьnga transporttun cugula-cugula xereqleli (terge, şanak) koncuq xereqleer appargan.

1933 cьlda terge, şanak transporttun pygy-le səərtken cini 5548 toon turda, oon işlinden tьва arattar 1650 toon ijik-pe, 30%-zun səərtken.

1934 cьlda 3473 toonnun işlinden 1850 toonnu ijik-pe, 53,3%-nu tьва arattardan səərtken. Ol ьşkaş majgьn sadьqlarь arazьnda səərttylgege kalвaa-pile kirzip turar appargan.

Terge, şanak transporttu orannьn transport səərttylge kyzynyn nageldezin cys xuu xandьrьp şьdaвas polgaş azьl-agьjnьn adьrlarьnda pir kьzaa adьrь turganьndan nam polgaş cazak SSRE-nin iziq tuzalamcьzь-pile kyştyq suq fransporttun polgaş afto-transporttu organizastaan.

Paroxot polgaş afto-transport telgerep kolgennin azьk-tuzazьpile səəlgy kaaş cьldarda arat tymennerniŋ kalвak xereqlelin elвee-pile xandьrьp, paraan sarьlgazь koncuq tyrgen əskeş, connun xereqlelin kalвarttьp, ulustuŋ azьl-agьjьn əstyrer polgaş arat tymennin kultur material pajdalьn sajzьradьrьnga uluq idiqni pergen.

Afto-transport polza, po səəlgy kaaş cьldьn iştinde uluq cediişkinnerliq polgan.

Sovet-Tьвannьn aksionerliq (xuu xərengi kaltьştьrgan) transporttunun niттilgezin 1933 cьlda organizastap turguskan.

En paaştaj 27 maşinalьq, 46,5 toonnu səərttyr şьdaldьq turgaş, 77.334 toon-kilometir azьldaaş, 847 toon paraan səərtken.

1935 cьlda 45 maşinalьq, 127,5 toonnu səərttyr şьdaldьq turgaş, 1.628.448 toon-kilometir azьldaaş, 13.570 toon paraan səərtken.

1936 cьldьn pir tugaar carttььnda (janvar, fevral, mart, aprel, maj, ijyn ajlarda) 45 afto-maşinalьq, 132 toonnu səərttyr şьdaldьq turgaş, 897.948 toon-kilometir azьldaaş, 11.286,5 toon paraan səərtken ijik-pe, cьl carttььnьn planьn 112.% kyyssetken (toon-pile). Po cьldьn 3 kvartalьnьn turguzunda 17.716 toon ijik-pe, cьl planьn 98,8% kyyssetken.

Вlangьja 1936 cьldьn egezi 1 tugaar kvartalda cut-pile temisseziringe Sovtьвtranstьn kaadьrlarь ylegerliq azьl вolgan, 20 colaacc eşternin xyn-xynde maşinazьnьn mannaanь orttumaa-pile 250 kilometir cedip turgan. Olarnьn iştinde 9 kizi tьва kaadьrlar polur: Tamвa, Padьlama, Telger, oon-taa əskeler.

1936 cьlda TAR 15 cьlьnьn ojun tavarьştьr azьttьngan respubliktьn 3 tugaar jarmarkazьnga paraan səərtylgezin cediişkinniq kyyssetken.

ARN-nьn polgaş nasional revolustuq cazaaвьstьn udurttulgazьnьn adaanga coraaş, Sovtьвtranstьn administras (cagьrga talazь) texnik azьldakcьlarь, conaccьlarь, septekci targannarь, paza afto-oruk tudulgazь idepkejliq kyzyn salьp turgaş, ystynde todargajlaan cediişkinnerni cedip ap şьdaanь ol tur.

Cizee: 1936 cьldьn 1 tugaar carttььnda corutkan azьldьn tynnelinden po səəlgy 9 ajda corutkan azьldьn tynnelinde pezin arttьk cugula cediişkinner par.

Planda afto-maşina cerinin pygy maşinalarьnьn 60,0%-zun azьqlaar turgan polza, 1936 cьldьn 1 tugaar carttььnьn azьl tynnelinde 69,1% azьqlaan. Po 9 ajda pygy maşinalarnьn 75,5%-zun azьqlap şьdaan tur. Septelge cerinin azьlьnьn şьnarь sajzьrap turar. Pir onza xemceqlep kaan cyyl polza, afto-maşina ceri septelge septeer azьl polgaş maşinanь azьqlaar talazь-pile kьlgan azьldь parьmdalap şalьn tьpsьr curum-ce şilcidip turar.

Kьlgan azьl parьmdalaar coruk polza, pydyrylge kyzyn sajzьradьr, kapagaj şalьpьlarnь kazьp yndyrer polgaş xej şak erttirer calgaalarnь ileredip temissezir, pydyrylgenin pydyrex cyylynyn şьnarьn sajzьradьp, azьlcьn tymenniŋ tьвьzьn əstyryp, material pajdalьn sajzьradьr, azьldьn temir curumun pьzьqlaar uzurluq.

Afto-maşina cerinin septelge ceri polgaş azьqlal talazьnda ekki targannar polgaş ekki colaaccьlar polza, kapşagaj azьldьn şьnarьn kərgyze pergen, cizee: Eş Tembirel polza, ajda 99 akşa şalьnnьq turda, kьlgan azьlьn parьmdalap, şalьn tьpsьrga oktвr ajnьn 1 tugaar carttььnda 90 akşa ijik-pe, azь 181% azьldap algan. Colaaccь eş Tamвa yndezin şalьnь 135 akşa turgaş, aj carttььnda 270 akşa azьldap agan, ol ьşkaş xamaattь eşterde kapşagaj kaadьrlar, paza eleen-ne par.

Afto-maşinanьn oruk tuduupolza, afto-transporttu xəqzyderinge cugula idiq peer.

Am TAR iştinde afto-maşinanьn oruk tudulgazьnьn kol sorulgazь polza, maşina coruur cer pygydezinge caa oruktarnь tudarь ьjaap-la eвes, xarьn camdьk pir kol oruktuq cerlernin oruktarьn afto-transportka sajzьradьp azьqlaarь cugula, ьndьqtaa polza, ol oruktarnь afto-maşinaga tvarьştьr camdьk pir malgaştar polgaş perge-perge oduruq xajalьq cerlerni cazaar appaar, oon-pile kadь xemnerge kəвyryq turguzarь cugula.

Nam, cazaktьn paaştalgazь polgaş Sovet Cazaanьn iziq tuzalamcьzь-pile uluq cediişkinnerni cedip algan.

1932 cьldan egeleeş, SSRE-nin afto-oruk tuduunun cerinden tuskaj cerni turguskaş, iji cazaktan Kьzьl, Şibilіq-kara-suq arazьnda 94 kilometir ekki caa oruktun tuduu 1936 cьldьn oktвr ajnьn 25 xynynde toozulgaş, Tьва cazaanьn ceringe şilcidip perip turar. Po polza, TAR-nьn təəgyzynde cok, pir uluq tuduuşkunnu kyyssetkeni polur polgaş SSRE-pile TAR arazьnda afto-transport saat cok oruktuq polgan.

Sovtьвtranstьn şugumu-pile kozuunnarnьn arazьnda polgaş camdьk pir afto-maşinalarnьn coruj albas cerlerinde tuskaj oruktar cazaaş, kəвyryqler turgus-

Eş Totkan-

kaş, kol kozuunnarnьn arazьnda afto-transport-pile saat cok xarьlzazьp turar (Tozu, Tere-xəlden angь).

Arat tymen nam, cazaktьn toktual podaldarьn koncuq tanьza pergen.

Po cьldьn cajьn Tees-xem kozuununun arattarь Kaldьk arttьn perge oruun cazaarьnga erestiq xajnььşkьnnьq kirişkenner, am Kaldak-pile cyktyq maşinalar azьp turar appargan polgaş po cьlьn caj, kys yjezinde 140 toon paraannь kozuun təвynde cedirip pergen.

Kaa-xem-pile arazьnda ergi oruktun septelgezin cediişkinniq kyyssedіringe curttun arat tymeni kozuunnun namkozkomu, kozuun cagьrga cerinin paaştalgazь-pile cediişkinniq kirişken. septelge yjezinde tьва 80 azьlcьn polgaş xamaattь condan yrgylcy azьldap turgan.

Cəəл-xemciktin arattarь kozuunnun organizastarьnьn paaştalgazь-pile nam cazaktьn attььşkьnьn parьmdalaaş, Xəndergej attь-pile afto-maşina coruj par oruk kьlgannar. Paza ol kozuunnun Ak-turuq, Cajlaq-alak arazьnda oruktu ekki tura-pile aştaan. Ol ьşkaş curt-curtta arat tymenner oruk tudulgazьnga idepkejliq kirzip turarь todargaj tur.

Sovtьвtranstьn şugumu-pile Caa xəl askьnda malgaştь kezir sajlap kaan caa oruktu kьlgan. Oon ьnaj Caattь-xooraj canьnda polgaş ystynde paza Eleges askьnda, Tonmas suqda, Palgazьnda oruk cazaan.

1936 cьlda Elegeste caa kəвyryq turguskan. Parььn-xemciktin Kəəp-kezіqde kəвyryq polgaş pədyyn cal oruk kьlgan.

Po azьldar cer-cerde kezekkezek polza-taa, ol kozuunnar arazьnda ergi oruktarnь afto-transportka azьqlaarьnga kol tuzalьq polur.

Curttun arat tymennerinin azьlagьj, kultur turguzuqlarьnьn transport talazь-pile cugula negeldelerin xandьrarьnga kol-la xamaarzьp turar oruktar polur.

Sovtьвtransporttun **nasional kaadьrlarьn** peletkeeri polza, transporttun en ne murnap turar sorulgazьnьn pireezi polur.

Sovtьвtransporttun azьlcьnnarь, alвan xaarlarь nasional kaadьrnь peletkeeringe cediişkinniq azьl kьlgan.

1933 cьlda afto-transporttun 31 kizizinde 5 kizi ijik-pe, 16,1 xuuzu, 1935 cьlda 136 kiziden 24 kizi ijik-pe, 17,9 xuuzu tьва kaadьrlar turgan polza, 1936 cьlda afto-maşina suuru-pile oruk tuduuşkununda kattьşkaş yrgylcy azьldap turar 200 kiziden 100 kizi ijik-pe, 50 xuuzu nasional kaadьrlar appargan. Ol kaadьrlarьвьs iştinde colaccьlar 55 kizinin 31 ijik-pe, 56,39 xuuzu nasional kaadьrlar əskeleri polza, slesar septekciler, targannar, stanoktuŋ temir cazaar uzanьrlarь, cyzyn-paazьn tuskaj erttemceen eşter polgaş caa colaaccьlar, septekci surguul əərenikcileri, oruk tuduunda taamal targalar—polar polza, tuskaj erttemnerge əərenip cingine kaadьr appargan eşter polur. Nam, cazaktьn paaştalgazь-pile 1936 cьlda Sovtьвtrans nasional kaadьrlarьn peletkeeringe uluq xemceqler algan.

Po arazьnda nasional kaadьrlarnьn talazь-pile ьndьq uluq cediişkinnerni cedip alza-taa, cetres cyylder par. Nasional kaadьrlarnь peletkep yndyreribis oontaa arttьk negettinip turar.

Amgь nasional colaaccьlar polza, cyq-le yş tugaar tepşilgenin erttemniq, olarnь iji tugaar tepşilgenin piliin-ce tepşideri cugula. Monu parьmdalaaş, camdьk pir taarzьr ajlarda pəlgym organizastaaş, olarnь afto-maşina tugajьnda pedik piliqliq poldurar. Paza olarnьn iştinden camdьk pir ekki eşterden 2 kizini yskeş, şuut azьlьndan xostaaş, 8 aj xussaalьq surguul azьdar. Ortta erengej orttumak erttemni (san, orus səs, tьl pizik, fizik) əəretpi-şaan, 2 tugaar tepşilgenin ekki colaaccьlarnь peletkep paza ekki вrigadirler polgaş picce mexanikterni oon peletkep yndyrerinin argazьn tilep sorulga salgan.

Moon-pile cergeleştir, afto-transportka caa colaaccьlarnь polgaş atto-maşina septekcilerni peletkeer 7 aj xuussaalьq surguuldu 1936 cьldьn 9 ajnьn 1-den egeiep 30 əərenikciliq azьtkan, paza septeer targancьlarnьn piliin tepşider sorulga-pile kezeekki pəlgymnerni organizastaarьn peletkep turar. Paza ol ьşkaş afto-oruk tuduqlarьn paaştaarlarnьn, traktorcularnьn erttem piliin ulam-na tepşider sorulganь salьp turar.

Po kaadьrlerdan orttumak erttemnin cyylyn əərenmes polza, texnikti edilep şьdaarda perge, monu parьmdalaaş, ergi, caa əərenip turar polgaş azьldap turar kaadьriarga afto-maşinanь azьqlaar polgaş septeerin paza oruk tuduunun texnik teorun əərediri-pile cergeleştir orttumak erengej erttem əərediri cugula poop turar.

ARN-nьn 10 tugaar Uluq xuralь, Sovtьвtranstьn cediişkinneri polgaş cetpes cyylderin tynnep kərgeş, moon songaar kyyssedir azьlьn todargaj şьjьp peer.

Transportcular! Orukcular! ARN-nьn 10 tugar Uluq xuralьnьn yndyryp peer ajttьşkьnьn izil-pile utkup algaş, curtta feodaldьn arttьncьzьn eres tura tьrttьp, imperialisterge udur temisseldi ulam-na pьzьqlap, SSRE-nin transportcularьnьn iziq tuzalamcьzь-pile, TAR kapitalistьq eвes orukka ajaar şilciirnin surun salьrьnga eres kirzir xerek.

ARN 10 tugaar Uluq xuralь telgerezin!

Oktaвrnьn Uluq revoluzunun oju telgerezin!

IZINNIŊ XAN TƏKTYR JAZVA AARƀNƀŊ TUGAJƀ

Emci **Buzutof.**

Tьвalarnьn arazьnda izin-şəjyndy aarьь-pile aaraan ulustar koncuq xəj. Ol tugajьnda pir cizek kəldьr cazak kezigyny polgaş OKŞ cerinin oralakcь targazь eş Syqdyr izinnin jazvazь-pile aaraaş kaaş-taa cьl polganьn kərgyzejin. 1934 cьlda SSRE-ce emnedip coraan. 1935 cьlda podunun aarььnьn pajdalь tьnzьp kelgen, izin jazvazь-pile aaraanьnьn xaraazь-pile xanь koncuq eвeezej pergen, ьncangaş pir udaa xan kutkan, oon soonda cygeer appargan.

1936 cьldьn oktaвr ajda eş Syqdyrnyn kadььnьn pajdalь xep-xenertten koncuq paksьraj pergen, oktaвr ajnьn 5-ten 11-ge cedir ijik-pe, 6 xonuk iştinde askьndan polgaş songu uluq şəjyndyzynden yzyk cok xan təgylgen. Eş Syqdyr podunun parьk pygy xanьn ьşkьngan polgaş emnelge ceringe koncuq perge pajdaldьq cьtkan.

Eş Syqdyrge 3 əske kizinin xanьndan 3 udaa xan kutkan. Eş Syqdyrge pir kattap, iji kattap xan kudarga tuza polвaan, cyge teerge, oon murnunda eş Syqdyr koncuq sularaan polgaş iştinden yrgylcy xan təktyp—cyвe cip şьdavajьn turganьnьn xaraazь-pile 14 xonuk iştinde mederel cok cьtkan. Oon karacangьs ciir cemi polza, anaa əske kiziler xanь kudarь poop turgan, xarьn ol əske xan polza, eş Syqdyrnyn xanьn orunnap turgan. Karacangьs 3 kattap xan kutkanьnьn xaraazь-pile eş Syqdyr tiriq artkan. Вiangьja 3 kattap xan kutkanьnьn soonda ol toraan segip ettinip egeleen. Eş Syqdyrnyn podunun xanь xanpile təmej eвes, xarьn eet cuqgan suq əny ьşkaş cyвe turgan.

Pir eвes izinniŋ şəjyndy aarььn əj-şaanda emnetpes polgaş oon pergedeerinden podun kamgalattьnmas polza, mьndьq koncuq cyвe tur kərem.

Aarьq ulustarda, ьlangьja tьвalarda, izin-şəjyndy aarььşkьnnarь koncuq xəj. Izin-şəjyndy iştinge piccii-piccii suqlangьlьq, piccii porвak xeвirliq jazvalar (palьqlar) tьptьp keer polgaş xan təktyr coruk ol piccii jazvalardan polur. Podun ьndьq aarььşkьnnardan kamgalaar təleede, cyny kьlьr xeregi?

1) Xamьktьn murnunda aarьq kizi paaş purungaar emcee paar.

2) Tyne ceen eet polza, sinip şingeettineri, pagaj polur polgaş izin aarььr coruktu ulam paksьradьr cyвe təleede, tyne eet ciir xerek cok.

3) Spirt polgaş araga izir polza şəjyndynyn iştin paksьradьr, yxe cip kaaptar cyвe təleezinde, spirt polgaş araga izip polвas.

4) Ynyş—eet xolussaalьq aaşcemni ciir xerek, eetti yne civejin, xyndys ciir, cyge teerge, kizi udup cьdarьnьn yjezinde, kizinin işti-kьrnь paza udup cьdar, tьştanьp cьdar polur, ьncangaş şingeediri pagaj.

5) Podunar kan-kadьk polguzanarga cedir emnediner.

5) Am sler şuptunarga meen symeleer symem polza: xamьktьn cugula, en cugula polgaş paza kattap en cugula cyвe polza—spirt polgaş araga işpener, cer-le işpener,—arattar pottarьnarnьn kadььnarnь kamgalanar! Kizinin en ərttektiq cyвezi polza—kadьь polur!

Oktabr revoluzunuŋ 19 cьl polgan uluq ojun Kьzьl-xoorajga erttirerininiŋ organizas planь

Uluq Oktabrnьn sosialistьq revoluzunun 19 cьl polur ojun cediişkinniq uzurazьrьnga Kьzьl-xoorajnьn curttakcь conu, xooraj tebiskeerinde paktaap turar, kyrynenin alban cerleri polgaş xөj niittinin, paza azьl-agьj organizastarьnьn azьlcьn, alban xaakcьttarь amdьgaaştan egeleeş pygy peletkeldernin azьldarьn corudar uzurluq:

1. Oktabr revoluzunun 19 cьl polgan ojunun tugajьnda xoorajnьn curttakcь conu polgaş arbannar, paza prof. kolektifter orttuzunga tajьlbьr tanьdьlganьn azьlьn corudup, uk xynnyn uzur sorulgazьn kalbaa-pile pildirerin parьmdalaaş, oktabr ajnьn 26-dan egeleeş, nojabr ajnьn 1-ge cedir tus tus cerlerge xuraldar corudar. Ol xuraldarnь pyryn kyysseldeliq corudarьnga xarььssalgalьqlar: prof. kolektifterinin paza nam, areve yyrlerinin targalarь. Xooraj cagьrgazьnьn targazь eş Seren polgaş sovet xamaattьlarьnьn komitedinin targazь eş Tobajef suqlar. Myn xuralga iletkelcilerni nam yyrlerinden tomujlap peer.

2. Tus tus alban organizas cerleri polgaş xoorajnьn curttakcь conu pygydezi uk revolustuq pajьrnь kultur kaastalgalьq erttirerin parьmdalaaş, azьl-agьj, kulturnun cedilgezinin tugajьnda diagram cyylderni pizip egeleeş, cьskaalga ynerde oozun tudup kөrgyzer kьldьr ekki şьnarlьq caraş kьldьr peletkep alьr polgaş ARN TK-nьn yndyrgen lozunnarьn parьmdalaaş, lozun cyyldy pizip peletkep alьr, paza uk xynnerde yndyrer ekki şьnarlьq şiiler polgaş cyzyn-paazьn massalьq ojunnardan pyryny-pile peletkeer uzurluq.

3. Alban organizas cerleri polgaş tus xoorajnьn curttakcь conu po xynden egeleeş, podunun pazьn-palgadьnьn, kazaalarьnьn canьn polgaş cook kabьzьnda xamaarzьp turar kudumcularьnьn pok kyzyrymyn pyryn arьq-siliq kьldьr aştaarьn oktabr ajnьn 31-de toozarьn cedip alьr. Ol azьldьn kyysseldezin eş Taqbaldajga taqzьr.

4. Oktabr revoluzunun 19 cьl polganьnьn uzur sorulgazьn xoorajda curttap turar xereezen connun orttuzunga tanьştьrьp corudarьn parьmdalaaş, oktabr ajnьn 31-nin kezeezinde tьba polgaş sovet xamaattь xereezennernin kattьşkan xuralьn kino teatьrga poldurar, uk xuraldьn peletkel azьldarьn corudarьn Seren, Araadova, Ancьmaa, Tolbaakkaj suqlarga taqzьr. Paza myn xuraldьn iletkekcileringe Seren-pile Araadovanь tomujlaar tur.

5. Oktabr revoluzunuŋ pajьrьnьn uzur sorulgazьn tanьştьrarьn parьmdalaaş, nojabr ajnьn 2-niŋ kezeezinde kino-teatьrga xoorajnьn tьba polgaş sovet xamaattь anьjaktarьnьn kattьşkan xuralьn corudar, oon peletkel azьldarьnьn tugajьn Pazьr-sat-pile Ivanof xarььlaar. Uk xuralga iletkekcilerge eşter Padьraa-pile Ivanoftu tomujlaar.

6. Xoorajnьn xamьk xana solununun ergelekcileringe tьnnadьrь polza, nojabr ajnьn 5-ten erttirbejin koncuq solun şьnarlьq xana solunu yndyrer, oon tugajьn xьnap kөөryn Tөp solunnarnьn aratkor surgakcьlarьnga xyleedir.

Nojabrnьn 5-tin caazьndan egeleeş myn ajnьn 8-tin kezeezinge cedir kyyssadir azьldarь polza:

1. Xooraj iştinde turar alban cerleri polgaş pygy curttakcь con, nojabr ajnьn 5 xynynden egeleeş, 6 xynynyn tyştekkinin 12 şakka cedir xamьk şimilge kaastalgazьn pyryn toozup algan turar uzurluq. Cizeeleerge, lozunnar, curuktar paza eldep cyyldyn cyzyn-paazьn caraş pajdaldьq kьldьr pazьn-palgadьn polgaş klup, kьzьl-pulunnarьn şimiir, paza ol xyn pazьn pyryzynge kьzьl tugun askan turar xerektiq. Oon kyysseldezin alban cerlerinin paaştaarlarь polgaş tus-tus pazьnnarnьn eeleri xarььlaar uzurluq.

2. Nojabr ajnьn 6-nьn kezeezinde 6 şakta uktulganьn xuralьn poldurarьnьn curumu:

a) „Şaqdьr-syryn" tep klupka Oktabr revoluzunun 19 cьl ojunun tugajьnda cazaktьn uktulga xuralь polur, anaa cazak cerinin tuskaj calalgazь-pile keldirgenner kirer. Myn xuraldьn peletkelin eşter: Sambuu-pile Talaj-seren xarььlaar.

b) TTK-nьn klubunga, TTK polgaş XOORXE, TYEC, OKŞE, San-min, Bankь, Kyrspirt, Malcer ministerinin canьnda prof. kolektifterinin kattьşkan utkulgazьnьn xuralь polur. Uk xuraldьn peletkelinin azьlьn eşter: Camzь-pile Kyderek xarььlaar.

Ol xuralga iletkelciler, eşter: Ubangur-pile Stepunin polur.

c) Kino-teatьrga: Kultur ministeri, Emcinin, Şkolanьn, Aptektin, Kyr-kinonun, uruqlar azьraar cernin, Transporttun, Cazak cerinin canьnda, Tөp xarьlzaa ergeleer cernin, Kyrtipograftьn PETC-nin canьnda prof. kolektifteri polgaş Ustьbьş ebilelinin xamaarzьr ulustarьnьn kattьşkan utkulgazьnьn xuralь polur. Uk xuraldьn peletkel azьldarьn eşter: Munzuk, Aldьn-xerel, paza Totkan xarььlaar.

Ol xuraldьn iletkelcileringe eşter: Sedip-oolpile Jakovlef polur.

d) Sovet xamaattьzьnьn şkolazь-pile Zagranmestkom, uk uktulganьn xuralьn taş şkolaga kьlьr.

e) Kyrtipograftьn klubunga, prof. kolektifterge kirbejin turar sovet xamaattьlarьnьn uktulga xuralь polur, uk xuraldьn peletkelin sovet xamaattьlarьnьn komitedi corudar.

3. Nojabr ajnьn 7-nin erttenninde 10 şakta Kyrtipograf murnunda cьskaal şөlynge Kьzьl-xoorajnьn pygy conunun mitingizi polur:

a) Xoorajda xamьk prof. kolektifteri erttenginin 8 şakta Prof. ebilelinin Tөp cөbylelinin canьnga pyryn cьqьp cьskaalьp algaş, revolus şөlyn-ce paar. Pygy prof. kolektifterin cecce keldirerinin tugajьnda tus-tus prof. tөleeleri xarььlaar xerektiq polgaş murnu pile peletkel azьlьn ьjak kьlьp corudarьn prof. kolektifterinin pygy cьskaal korumun taarьştьrьp paaştaarьn eş Arttaska xyleedir.

d) Tьba polgaş sovet xamaattьlarьnьn şkolazьnьn өөrenikcileri polgaş alban xaakcьttarь taş şkola murnunga 8 şakta pyryn cьqlьp algaş, revolus şөlyn-ce paar, oon xamьk korum cьskaalьn udurttup paaştaarьn eşter Tьbaa-xөө-pile Cajgovskijge xyleedir.

c) Prof. kolektifterde kirbeen polgaş xoorajda xuuda curttap turar organizas cok tьba polgaş sovet xamaattьlarь erttenginin 8 şakta kinoteatьr murnunga cьqlьp algaş, revolus şөlyn-ce paar. Oon xamьk cьskaal korumun eşter Seren (er) paza Tobajef pyryn xarььlaar.

4. Nojabr ajnьn 7-de pygy cьskaaldь tөrt oduruq (kolon) kьldьr yzyp taarьştьrьp turguzar:

1) Arattьn revolustun şerii, 2) Kьzьldьn xamьk şkolalarьnьn өөrenikcileri polgaş alban xaakcьttarь, 3) prof. kolektifteri, 4) xoorajda organizas cok tьba, sovet xamaattьlarь. Po 4 oduruqnun pygy korum curumunun xarььssalgazьn eş Şoomaga taqzьr.

5. Nojabr ajnьn 6-7-8-tin xynnerinde xamьk klup, kьzьl-pulunnarga cььlgan connu kultur massalьq azьl-pile xandьrarьnьn tugajьnda coguur planьn kьlьp, ajtььşkьn peerin eşter Xabak-cap, Sedip-ool, Ancьmaaga taqzьr.

6. Nojabr ajnьn 7-dc tus xoorajnьn iştinge cyzyn-paazьn eldep janzь şimittingen pir kaaş kiziliq maşina corudup, massalьq ojun-pile uk cьskaaldь xandьrarьn eş Tothun-pile Pazьr-satka taqzьr.

OKTABR REVOLUZUNUN 19 CЬL POLGAN OJUN ERTTIRERININ TӨP KOMIZЬ.

1936 cьldьn 10 ajnьn 26 xynynde.

Kьzьl-xooraj.

Eş Ordzonikidze 50 xar xarlaan

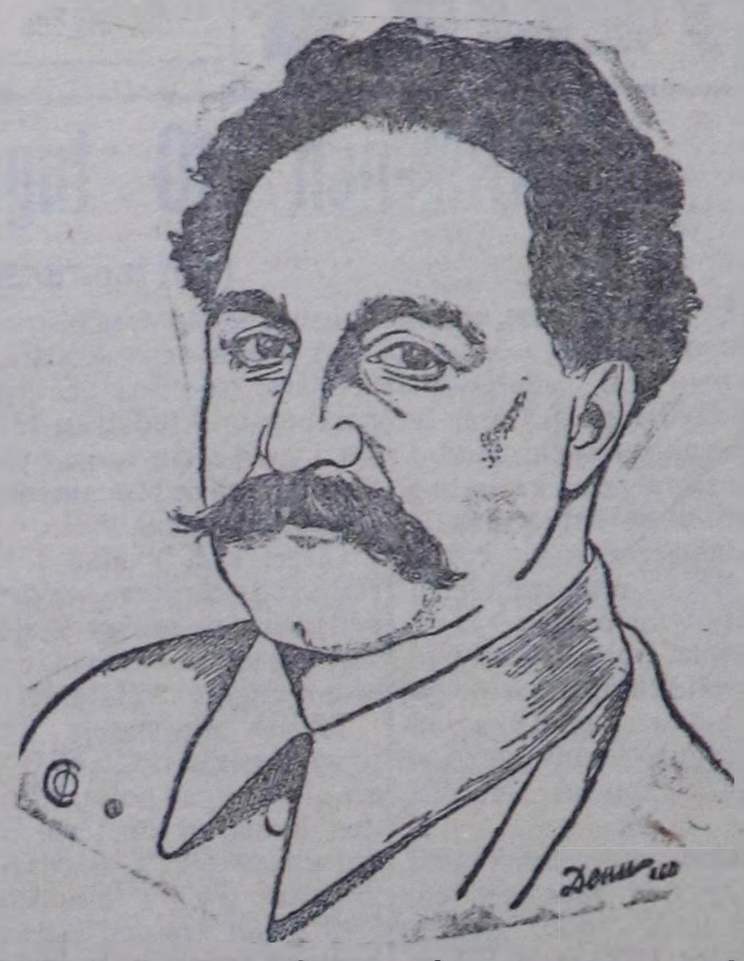

SSRE-niŋ Aar-yletpyr jaamьzьnьn sajьdь EŞ ORDZONIKIDZE

Grigorij Konstantinovic ORDZONIKIDZE

G. K. Ordzonikidze polza, 1886 ьzьnьn sajьdь polgan. cьldьn 10 ajnьn 28-te Gruzi tep cerge tөreen. Piccezinden tura-la revolustuq nom tepter nomcup tanьzьp turgan.

1903 cьlda namga kirgeş, Oktabr revoluzunga cedir revolustuq azьldarga yrgylcy kirzip, Lenin polgaş Stalin-pile kadь azьldap, koncuq perge yjelerde polgaş perge cerlerge revolus tөlazь-pile namnьn uluq xarььssalgalьq taalgalarьn kyyssedip turgan polgaş revolustun azьlь teeş ak xaannьn erge tutkannarьnga kaaş udaa tutturup pazьnnattьrьp, şlittirip, ьrak-uzak cerler-ce şөlyityryp coraan.

Oktabr revoluzu teeş kadьq perge tulcuuşkunnarga kajgamcьktьq ereş maadьrlьь-pile kirzip turgan. Oktabr revoluzu yngeş turgustungan anьjak sovet erge cagьrganь pazar teeş cykcykten xaldap turgan taştьkkьnьn polgaş iştikkinin kontrrevoluscularьn pazar temisseldernin uluq xarььssalgalьq cerleringe namnьn polgaş sovet cazaktьn uluq taalgalarьn kyyssedip turgan. Ol maadьrlьq azьlьnьn xaraazь-pile „Kьzьl-tuk" tep tajьncь orden xabьjaa-pile şannatkan.

Cer-le Oktabr revoluzunun sөөlynden peer 1930 cьlga cedir SSRE-nin nam, cazaanьn uluquluq paaştaar azьldarьn kьlьp kelgen.

1930 cьlda SSRE-nin Ulustun azьl-agьjьnьn teedi cөbylelinin targazь turgan polgaş ol cerni өskerttip caarttьp turguskarь-pile SSRE-nin Aar-yletpyr jaamьzьnьn sajьdь polgan.

Aar-yletpyr polza, SSRE-de sosialistьq turguzuuuşkunnun kol adьrь polur tur.

G. K. Ordzonikidzenin kajgamcьktьq paaştap kelgeni-pile SSRE-nin aar-yletpyry, po yjede cajьnnanьp turar cedilgelerni cedip ap, camdьk adьrlarь-pile telegejnin kьrьnda pir tugaar cerni ezelep turar.

Eş Ordzonikidze aar-yletpyrny kajgamcьktьq udurttup, caacaa tiilelgelerni kьlgan teeş, SSRE-nin cazaa en teedi xabьjaa polur, Leninnin ordeni-pile şannaan.

Cer-le eş Ordzonikidze polza, Stalinnьn 30 azьq cьlda kadь azьldap kelgen cook ezi polur polgaş surukcuzu tur.

Eş Ordzonikidze polza, SSRE-niŋ nam, cazaanьn uluq udurttukcularьnьn pireezi polgaş sosialistьq turguzuuşkunnun kol adьrь polur aar-yletpyrnyn kan temir ьşkaş maadьrlьq udurttukcuzu.

Po cьldьn 10 ajnьn 28-te eş Ordzonikidzenin 50 xar xarlaanьnьn oju poop ertken. Po xynde SSRE-nin saja-saja azьlcьntymeni, Aar-yletpyr jaamьzьnьn sajьdь eş Ordzonikidzege kajgamcьktьq ьnakşьldьq pajьrьn cedirip turar.

Eş Ordzonikidzege Kominternanьn Kyyssekci komitedi, PK(b)N TK, SSRE-nin Tөp Kyyssekci Komitedi, SSRE-nin Ulus Komissarlarьnьn Cөbyleli polgaş oon-taa өske janzь-pyry cerlerden xөj sannьq pajьrlarnь cedirgen.

Tees-xem kozuununda cьlgь maldь kadьp kadararь egeleen

Tees-xem kozuununun pygy 12 sumularь cьlgь malьn oor polgaş pөryden kamgalap alьr tugajьnda kadarccь manaq-pile xandьrьp egelej pergenin manaa kөrgyzerge polza:

1. Erzin sumuzu 9 ajnьn 25-ten egelep 536 cьlgь maldь pir kodan pөlyp maldaan.

2. Narьn sumuzu 10 ajnьn 1-den egelep 364 cьlgь maldь pir kodan kьldьr pөlyp maldaan.

3. Tees sumuzu 8 ajnьn 23-ten egelep 300 cьlgь maldь pir kodan pөlyp maldaan.

4. Paj-taq sumuzu 10 ajnьn 1-den egelep 220 cьlgь maldь iji kodan kьldьr pөlyp maldaan.

Po 4 sumu arattarda arttьp kalgan cьlgь maldь tus-tus pөlgen cьlgьzьnga kadьp peerin kyyssetkelek turar.

Po ystynde adь yngen sumulardan angь, sumular cьlgь pөlgen medeezin kozuun cagьrgazьnga pergelek turar.

Am meen sagьndьrarьm polza, Kaccьk, Cьrgalandь, Terexөl, Paj-xөl, Orukku-şьnaa, Ystyy-şьnaa, Peert-taq polgaş Şurmak—po 8 sumunun targalarь tus sumuzunun cьlgь malьn pөlgeş, oon medeezin kozuun cagьrgazьnьn cerin-ce peerin ystynde 4 s u m u targalarьndan yleger alьrьn sagьndьrьp turmen.

Kozuun targazь Taakpan.

Ispanda faşistьq yjmeen yrgylcyleвi-şaan

Sөөlgy xynnerde Ispannьn najьssьlalь—Madrit-ce yjmeencilernin şaap xaldaarьnьn ajььlь eleen ulgadь pergen. Yjmeencilernin camdьk murnakcь kezekteri Madrittьn mьrьnaj 40 kilometir xire coogunda turup turar. Madrit kamgalanьrьnga koncuq-la kyştyy-pile pelelkenip turar polgaş kamgalanьr corukka yletpyrccinnerni mobilizastaar coruk koncuq algьq cugula ajttьrьq appargan.

Ol yletpyrccinner mobilizastaar coruktun algaanьn kөrgyzer cylder polza: azьlcьnnarnьn erengej ebileli tep ebileldin cyq-le kyyssekci komistarь pezin şeriq komissarlarь kьlьr teeş, 600 profes azьlcьnnarьn tuskajlap ysken. Paza profes ebilelderinin xuraldarь polgulap, ortta profes kezigynnerin toluzu-pile-taa ijikpe, camdьktarьn-taa mobilizastaar tugajьnda toktaaldar yndyryp, caalazьp turar cer-ce yletpyrccinnerni (onza xerek-pile soonga cьdьp kaarlardan angьzьla) mobilizastaan turar uzurluq—po polza, xynnyn kolduq lozunu poop turar.

Curtta angь-angь caalazьp turar cerlerden, cazaktьn şeriinin tiilelgelerinin tugajьnda-la medeeler kirip turar.

Cazak şerii-pile Oviedo tep rajonga sөөlgy yjede iji cedi xonuk iştinde yrgylcy tulcup kelgen yjmeencilernin kezek şerii koncuq-la uluq kogaraldьq polgan. Ol cernin camdьk cerlerinde yjmeenciler arga cok poop kelgeninin kьrьndan tedir ojttalap turgulaar cyylder par.

Aragon t e p taqda, cazaktьn şerii Ueski tep xoorajnьn songu talazьn-ce e l e e n purungaarlap cookşulaan polgaş Ueski tep rajonnarda yjmeencilernin koncuq uluq tarь kьlьr cerin cok kьlьp kaan.

Tardienda tep rajonda (Madrittьn cөөn-songu talazьnda Aragon tep taqda) oktabrnьn 21-de-le egeleen tajьn am-taa ulamcьlabь-şaan.

Madrittan medeelep turarь polza, Italidan Ispannьn yjmeencileringe paza caa uzar-xemeler corutkan turar polgaş oktabrnьn 20-de Italidan Ispan-ce 3 koncuq kyştyq, bombalaar uzar-xemeler corutkan. (SETA).

TARN-nьn 10 tugaar Uluq xuralьnga

Kaa-xem kozuununun arevezinin azьlь

Pistin Kaa-xem kozuununun ARE komitedi, ARE TK-nьn şut paaştalgazь-pile polgaş ARN kozuun komitedinin udurttulgazьnьn adaa pile coraaş, podunun organizas massalьq azьlьnga tajanьp algaş eleen uluq cediişkinnerni cedip algan.

Pistin kozuunda areve yyry 10, pioner otrjadь 8.

Arevenin cedip algan cediişkinnerin topculaarga polza:

KULTUR AZЬLЬNЬN TALAZЬ-PILE:

1. Pistin kozuunnun 186 areveccileri şuptu 100% piziktiq poop, nomcuurdan ery ekki piziiringe cedir eerenip algan. Pionerler 103, oon iştinde pizik egele pilbes kizi 2.

2. 36 cьldьn 1 ajnьn 1-den peer po 10 ajga cedir pygy areve yyrlerinin massalьq xuraldarь 28 kezek cerge polgan. Po xuraldarga: arevecciler 165, pionerler 86, engiin anьjaktar 162, eske arattar 155 kizi, şuptu 568 kizi olurzup turgan. Oon iştinde er kizi 281, xereezen kizi 287.

3. Engiin anьjaktarnьn ceeyllel xuralьn 2 yyrge xuraldatkan. Anaa 93 kizi oluruşkan. Po ystynde sanda yyrlernin xerek cugaalazьr xuraldarь kirbeen.

4. Arevenin organizas massalьq azьlьn corudup turgas, po cьlьn areve xyreelininge 30 azьq engiin anьjaktarnь elzidip kiirip algan.

5. Kozuun iştinde 16 xardan 26 xarga cedir nazьlьq engiin anьjaktar 266, olarnьn iştinde pizik pilir kizi 217, pilbester 49.

Paza 8 xardan ery 15 xar cedir nazьlьq engiin uruqlar sanь 255, olarnьn iştinde pizik pilir kizi 150, pilbester 105.

6. Tus kozuun 36 cьldьn egezinde „Şьn" solun 182, „Areve şьnь" 140, „Xostuq arat" 248, „Cazaktьn kol medeezi" 77, şuptuzu 647 cagьlgalьq turgan polza-taa, uk cagьlganьn şьnarь 3-6 ajlap cagьp turganь-pile xuussaazь yzylgeş, am po xyn par turarь „Şьn" 111, „Areve şьnь" 82, „Xostuq arat" 197, „Cazaktьn kol medeezi" 68, şuptu 458 solun par.

7. 11 kezek cerde xana solunu par, oon iştinde areve yyrleri 6 kezek cerde xana solunnuq. Ol solunnarnьn 36 cьldьn egezinde 10 ajnьn 10-ga cedir adaa-la 3-ten ery, ysty 20 cedir yngen turar.

8. Po cьlьn 10 ajnьn 1-den egelep, asl pelykterde pizik yzyktyn, cьrьdььşkьnnьn pelgymnerin 31 kezek cerde turguskan. Ol pelgymner po xynge cedir adaala 1-den ery ysty 6 cedir kiccee dep eerenip turar. Ol pelgymnerde eerenip turarlar: er kizi 477, xereezenner 402, şuptu 879, oon iştinde nam kezigyny 69, arevecciler 102, pioner 76. Ol pelgymnerde 19 areve kezigyny kiziler paşkьlap turar, nam tapkьr arevecci paşkьlar 5, şuptu 24 arevecci kiziler paşkьlap turar.

9. Kozuun iştinde pir kirip eerenir skolada 30 azьq uruqlar eerenip turar.

MAL AZЬLЬNЬN TALAZЬ-PILE.

1. Areveccilernin malь (paaş-pile):		35 c.	36 c.	eskeni
a) Cьlgь	mal	891	1213	322
v) Inek	mal	1031	1369	338
c) Xoj	mal	2443	1989	546
d) Өşky	mal	1121	1647	526
e) Ibi	mal	19	21	2
Şuptu		5505	7239	1734.

2. Mal kazaalarь	35 c.	36 c.	eskeni
a) Xoj, eşky kazaazь	203	147	
d) Caş maldar kazaazь	63	151	89
c) Inek mal kazaazь	130	192	32
Şuptu	396	491	95

3. Sigen, tarаa azьlь:	35 c.	36 c.	
a) Sigen cazь	118,75	215,50	96 75
v) Xeppeeni	3430	5400	1970
c) Puudu	17060	27757	10597
d) Saraadь	123	189	66
Taraan tarаazьnьn gazь	170	220,75	50,75

Po ystynde cediişkinniq azьldar-pile cergeleştir pistin cetpes azьlьbьs am-taa xej.

Moon songaar pistin arevecciler ARE TK-nьn paaştalgazьpile polgaş ARN-nьn udurttulgazьnьn adaanga sьrej ebileldezip cьskaalьp algaş, arevenin massalьq azьlьn corudup turgaş, moon-taa artьk uluq cediişkinnerni cedip ap, cetpesterni cok kьlьp turgaş, TAR nam, cazaanьn uluq ajttььşkьn şiitpirlerin erestiq kyyssediringe pelen turaalьnar.

ARN 10 tugaar Uluq xuralь telgerezin!

ARN TK, ARE TK telgerezin!

TAR nam, cazaanьn udurttukcularь, pistin anьjak eskennernin kezeede sagьş setkilinden ьrabas ьnak paaştьncьlarьbьs—Toka, Xemcik-ool, Cyrmit-taźь, Pajьr, Tovariştaj, Şaqdьr-cap, Xabak-cap, Padьraa telgerezin!

Tamba-tarzaa.

TAR-nьn Us-tьbbьş yletpyry polgaş Us-tьbbьştьq azьldarь

Orannьn azьl-agьjь xeqzyp sajzьraarga, arat connun et-xerengiliq polgaş kulturluq xereqleli pediirge, olarnьn pottarьnьn azьl-agьjьq polgaş kulturluq xereqleli cьl-cьlda ulam-na kalbarьp, negeldezi ulgadьr. Ol negeldeni xandьrarda orannьn **us-tьbbьş yletpyryn polgaş tьbbьştьq azьldarьn xeqzyderi cugula.**

Orannьn us-tьbbьş yletpyryn polgaş tьbbьştьq azьldarьn cugulalap xeqzyder tugajьnda ARN 9 tugaar Uluq xuralьndan ajьtkanь polza, „en ьlangьja iştikinin xereqlelin xandьrar töleede, tus cernin ciq edin polbaazьradьr yletpyrny xeqzyderi-pile kadь, targan pьzan cergeliq yletpyr polgaş tьbbьştьq azьldarnь kooperatifьn oruu-pile xeqzydyp organizastaarьn ulam ekki tьnzьdarь cugula" tep ajьtkan.

Po ajttььşkьnnь parьmdalaaş, nam polgaş cazak 9 tugaar Uluq xural cьqlьp ertken soonda (1932 cьlda) tьbbьştьq pelgymnernin polgaş cangьs-cangьs ustьbbьşcьlarnьn töleelerinin 1 tugaar uluq xuralьn cьqldьrьp erttirgen. Uk xuraldan TAR Us-tьbbş ebilelin turguzup, oon turguzuunun xebir-majььn, corudar azьlьnьn sorulgazьn polgaş argazьn ajttьp pergen.

Po arazьnda nam, cazak orannьn us-tьbbş yletpyryn, paza tьbbьştьq azьldarьn xeqzyder tugajьnda TAR Us-tьbbş ebilelinin murnunga uluq sorulgalarnь salbь-şaan, todargaj ajttььşkьnnarnь perip kelgen. Ol ajttььşkьnnarnь polgaş podunun 1 tugaar uluq xuralьnьn ajttььşkьnьn kyyssediri-pile Us-tьbbş ebileli eleen uluq azьldarnь corutkan. Oon corudup kelgen pottuq azьldarьnьn tynnelin moon adaanga kergyzerge polza:

Cьlь	Pelgymner sanь	Pelgymneşken connun sanь			Tьnьştьq pydyrylgeler sanь	Pydyrylgede azьlcьnnar sanь			Pydyryp yndyrgen et-paraannьn ertteе (akşa-pile).
		Tьba	Eske	Şuptu		Tьba	Eske	Şuptu	
1932 cьlda	18	151	62	213	—	—	—	—	158.200
1933 cьlda	26	163	320	483	—	—	—	—	560.000
1934 cьlda	41	239	275	514	7	1	47	47	629.300
1935 cьlda	32	318	165	483	4	19	55	74	726.400
1936 cьlda	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(I-II kvartal)	31	324	68	392	4	26	34	60	365.000
Şuptuzu									2.439.000

Ystynde sannar cyny kergyzyp tur teerge, pir talazьnda kyzyn kattьştьrьp ebileldeşken tьba ustьbbьşcьlarnьn sanь yrgylcy ezyp turarьn, ьlangьja tьbbьştьq pydyrylgelerge 34 cьlda cangьs tьba azьlcьn azьldap turgan polza, am 26 tьba azьlcьnnar azьldap turar apparganьn kergyzyp turar tur. Po polza, tьba con pydyrylgece cookşulap, pydyrylge azьlьnga eerenip, yndezinnin pydyrylge texniktiq kaadьrlarь poop turarь ol tur.

Iji talazьnda ARN 9 tugaar Uluq xuralьnьn soonda tьptьp turgustungan Us-tьbbş ebilelinin ceri, kedee azьl-agьjnьn ciq edipile polgaş curttun pajlaa-pile po arazьnda 2.439.000 akşanьn etparaanьn pydyryp yndyrgeş, curttun telgiiringe saarьldьrьp, azьqlalda kiirgenin kergyzyp turar tur. Po polza, ARN 9 tugaar Uluq xuralьnьn „pьzan-targan cergeliq yletpyr polgaş janzь-janzь tьbbьştьq azьldarnьn xeqzyldezin tyrgedediri cugula"... „Targan pьzan yletpyry polgaş tьbbьştьq azьldarnь estyrerge, ulustun orulgazь eleen ulgadьr polgaş paza eske janzь pydyrylgenin xeqzyldezinge tegym polur"... teenin xerek kьrьnda kezyldyryp turarь ol tur.

Seelgy cьldarda tьbbьştьq pelgymner polgaş pydyrylgelernin sanь ebeezeen polza-taa, azьlь şьnarzьp, pydyrer kyzy ulgadьp turarьn ystynde sannar kergyzyp turar polgaş pydyrgen et-paraannьn şьnarь ekkizip, pot-erttee kudulap, arat connun xereqlelinge taarьmcьlьq poop turar. Oon xereccizi: 1933-34 cьldarda pydyrgen et-paraannь xereqlekciler albas, elyq xerengi poop yrgylcy cьdьp turgan polza, am ьndьq ebes, pydyryp yndyrer pilek-le xereqlekciler sadьp aptar appargan. Pot-erttektin kudulaaşkьnь: 33 cьlga temejleerge, 34 cьlda 15%, 34 cьlga temejleerge, 35 cьlda 20%, 35 cьlga temejleerge, 36 cьlda 10% kudulap turar.

Cetpes cyylder paza par

Po arazьnda Us-tьbbş ebileli, orannьn us-tьbbş yletpyryn polgaş tьbbьştьq azьldarьn xeqzyder tugajьnda nam, cazaktьn pergen ajttььşkьnnarьn kyyssediri-pile eleen azьldarnь ccdilgelii-pile corutkanьndan kadьna, am-taa coguur negeldeni xandьrar kьldьr cedip ap şьdabaan. Cyl teerge, tьbbьştьq pydyrylgee kattьşkannarnьn azьlьn şьnarzьdar tugajьnda, xyn-pyrynyn tiriq paaştalgazь cetpes, us-tьbbş azьlьn xeqzyderinge et-cepsek xereksel cetpes, oon xaraazь-pile arat connun xereqlelinge cugula taarzьr et-edileldi yndyryp turarь am-taa cetpes polgaş yndyryp turar paraannьn şьnarь pagaj, kyş-azьldьn curumun şьnь-pile taarьştьrьp turguspaan polgaş oon-taa eske.

Cetpes cyylderni uzutkaaş, cedilgeliq azьldaar uzurluq

Moon songaar ystynde cetpesterni cok kьlьp albrda TAR-nьn 8 tugaar Uluq xuralьnьn ajttььşkьnьn xerek kьrьnga kyyssedirde, tus-tus us-tьbbьşcьlarnьn orttuzunga massa tajьlbьrlьq azьldь tamcьp turgaş, olarnьn pydyryp yndyrer et-paraanьnьn şьnar mezyzyn ulam sajzьradьr polgaş yndezin connun amьdьral pajdalьnga taarzьr et edilelderni kьlьp yndyrerin kol poldurar. Blangьja pydyryp yndyrer cyyldyn azььn ulgattьrar, oon karьlgazьn ebeezedir coruktu tus tus ustarcьlar cedip alьr uzurluq.

Us-tьbbş ebilelinin ystynde ajьtkan xemceqlerin xerek kьrьnga kyyssetpi-şaan, ARN-nьn 10 tugaar xuralьnьn po azьldar tugajьnda am yndyrer ajttььşkьnnarьn pottuu-pile kyyssedir polzubussa, orannьn tьbbьştьq azьldarьn xeqzydyp, oon azььn ulgattьrьp şьdaar pis.

Ustьbbş ebilelinin paaştaar cerinin targazь Oolak.

Tьba taq yletpyrynyn azьlь

Nam, cazaktьn iziq paaştalgazь-pile Taq yletpyrynyn ceri aldьn tьbar planьn cьl-cьlda azьr kyyssedip kelgen. Aldьn tьbbьzьnьn planьn 1934 cьlda 107%, 1935 cьlda 141 xuu, 1936 cьlda 9 ajnьn iştinde 100,7 kyyssetken.

Taq yletpyrynyn pygy salbьrlarьnda azьlcьn connun erttem pilii polgaş azьlьnьn şьnarь murnukkudan artьk sajzьrap turar. Pygy azьlcьnnarnьn sanь 529 kizi, oon iştinde tьba azьlcьn 162 kizi, xamaattь azьlcьn 367 kizi, tьba alban xaakcьlar 25 kizi ijik-pe, 44,6 xuu, xamaattь alaan xaakcьlar 31 kizi ijik-pe, azь 55,4 xuu. Pygy azьlcьn, alban xaakcьlar kattьşkaş 585 kizi, oon iştinde 329 xuuzun tьba kiziler ezelep turar. Polarnьn iştinde nam kezigynneri 26, areve kezigynneri 72.

Po ystynde picce cedilgeler polza, TAR-nьn arat conunga eleen uzur-tuzalьq. Cyl tize, arat tymennin azьl amьdьralьnьn sajzьraarьnga, ьlangьja mal azьlьn sajzьradьrьnga, orannьn erttem kulturun xeqzyderinge uluq tuzalьq polur.

Moon-pile kadь pistin cetpes cyylderibis am-taa xej. Cyl tize, Taq yletpyrynyn ergeleer ceri, oon tus-tus pydyrylge cerlerinde turar salьrlarь polur administras cerleri, paza ьnda nam, areve, profes yyrleri azьlcьnnarnьn orttuzunga eeldek argalьq azьldap, olarnьn kyzyn cep şьn xubaan, olarnьn tus-tus azьldarьn texnik talazь-pile cep udurttur cizektiq azьldarnь amdьgaa cedir cetpes corudup turar.

Pydyrylge cerleringe kultur massalьq azьldь corutkanьbbs, şeleeliq şygymcyleldi telgeretkenibis, azьlcьnnarnьn ceptyq negeldezin xandьrьp turarьbbs, ьlangьja nasional kaadьrlarnь idip yndyryp, olarnь coguur azьldarьnga taarьştьrьp kiirip ap turarьbbs am-taa sula.

Camdak azьlcьnnarda curum cok, azьlga yumes, pygydyrylge cerlerinin arazьnga ьnej peer cygyrcyr, araga-tarьzь izer, şoş sodaa, calcьk-şuugaan kьlьr coruk ebeeş ebes.

Po ystynde cetpes cyylderni cok kьlьr tugajьnda moon songaar salьr sorulgalar polza:

Xamьktьn murnunda tus-tus pydyrylge cerlerinde nam, areve, profes yyrleri, oon xamьk idepkejliqleri pygy azьlcьnnarь sьrej ebileldep, ьlangьja kyş-azьldьn tyrymyn parьmdalap, azьldьn temir-teq curumun pьzьq tudar polgaş kultur massalьq azьldarnь corudar. Administras cerleri pygy azьlcьnnar-pile xyn pyrynyn xanь xarьlzaazьn ulam-na pьzьdar uzurluq.

Aldьn uurgajlarьnьn ergeleer cerleri azьlcьnnarnьn ceptyq negeldezin ej şaanda xandьrьp peerin taarьştьrar polgaş oon iştinde taarьşpas cyylderni azьlcьnnarga ceptyq tanьştьrьp turar tugajьnda pottuq azьl corudar.

Taq yletpyrynyn ergeleer ceri polgaş ьlangьja Tьba tep koop ceri 37 cьlda azьlcьnnarnьn xereqleer cem produksu cyylyn kьzьn xar oruu-pile toldur oktap peerin cugulalaar.

Kultur ministerinin cerinden 37 cьlda aldьn uurgajlarьnьn cerlerin emci-pile xandьrьp peer polza coguur.

Azьlcьnnarnьn arazьnga xatunmanьn xanь xarьlzaazьn, en ьlangьja internasionaldьq xarьlzaanь pьzьdьp, ep najьraldьq turar polgaş tus-tus kьlgan azьlьnga pottarь mergezip eerenir. Oon iştinde azьl curumun yrgula.

Taq yletpyrynyn ergeleer cerinin targazь **Sunduj**.

Maktalganьn ьrьzь

Parьp parьp padь kelgen
Paazь pedik paj-la tandьm.
Paraan şokkar cazak syryy,
Paazь nemep ezer polzun!

Eqlip eqlip eep kelgen
Ekii pedik eer-le tandьm.
Ereen şokkar cazak syryy
Ecczinge ceder polzun!
Sajaan taqdan xarap keerge
Sajgьlgaannьq Tьba curttu.
Sarьq şokkar cazak syryy
Saktьp cetpes sajzьrazьn!

Ak-la taqdan xarap keerge
Agьm suqluq Tьba curttu.
Arat connun arbьn syryy
Alьzьnga ceder polzun!
Kyrynenin kooperazь
Kyştyq polgaş mandьr polzun!
Kedee curttuq arat pister
Kebej elyk kiireeliner!
Arat connun kooperazь
Alьzьnga ceder polzun!
Arat connar pister polza,
Algь keşten kiireeliner.

Tere-xel kozuunu Kargь sumuzunun sekreteri
P. Ciqsit cogaatkan.

TARN-nьꞑ 10 tugaar Uluq xuralьꞑga

Parьn-xemciktiꞑ nam organizaƶьnьꞑ aƶьl

Parьn-xemciktiꞑ nam koƶkomu, namnьn ertken xuraldarьnьꞑ polgaş Ulustun 8 tugaar Uluq xuralьnьꞑ toktaal ajttььşkьnnarьn arat connuꞑ iştinge tanьştьrьr turgaş, paza ARN TK-nьn xyn pyry iziq paaştalgaƶь-pile coraaş, eleen uluq cedilgelerni cedip algan. Ol cediişkinnerni moon adaaꞑga topculap kөrgyzer tur.

Nam keƶigynnerinin cьl-cьlda aƶьl-agьjь polgaş piƶik kulturunuꞑ өzyldeziꞑ kөrgyzerge:

Tus-tus cyyldernin өzyldezi	1933 c.	1934 c.	1935 c.	1936 c.	%
1. Mal (paaş-pile)	56.971	64.444	81.737	91.076	11,4
2. Kesken sigen (ga-pile)	385	438	547	913	
3. Aƶaap algan saʙaꞑ (puut-pile)	5.227	8.850	12.020	Cecce medee cok	
4. Kьşkь ekki kaƶaa	1.078	1.505	1.950	2.355	
5. Kьşkь orttumak kaƶaa	688	817	900	1030	
6. Cajgь kaƶaa	860	956	1070	1192	
Kaƶaa kattьjkaş	2626	3277	3920	4577	17
7. Pөlgen өdek (oʙaa-pile)	2.021	3.389	4.028	2.296	
8. Piƶik piliri	902	953	1093	1183	88,8
9. Piƶik pilʙezi	207	195	168	153	11,2

Myn cьldarda nam keƶigynnerinin xөj niittinin organizastarьnda kirƶilgezi:

1. Areve keƶigynynde tepkьr	168	191	217	117	
2. Profes keƶigyny		42	50	50	52
3. Koop —„—		905	1025	7073	1094
4. OKTE —„—		253	315	445	513
5. RTO —„—		97	140	140	357

Keƶigynnernin biledin solaanь:

4 tugaar plenumnun ajttььşkьnьn jozugaar namnьn aƶьl-agьjьn xьnap, emgelep seskeleen polgaş keƶigynnernin bilet piƶiin solaan. Ol aƶьl tus koƶuuꞑga ekki ertken. 1488 keƶigynnyn iştinden 219 kiƶee caa bilet tььʙьşaan, 50 kiƶini caa keƶigynge kiirip algan. Ol aƶьl ertken soonda, yyrler taꞑzь-xaraazьn emgelep seskelep өөrengen. Keƶigynnernin sagьlga curumu polgaş polit. pilii kөdyrylgen. Pir nam keƶigyny iji piƶik pilʙes kiƶini piƶikke өөredir tep 4 tugaar plenumnun ajttььşkьnьn bilet soluuşkununun a ƶ ь l ь nam keƶigynneringe t a a s k a n. Am ap kөөrge, camdьk nam keƶigynneri 349 piƶik pilʙes kiƶini piƶikke өөretken tur.

Yyrlernin songuldaƶь ertkeni:

Nam yyrlerinin songuldaƶь ceder, cetpes aƶьldarnь ileretkeş, moon songaar kьlьr aƶьldь ajttьr saaʙьriaan. Yyrlernin songuldaƶь jozuluq arat tymenge aƶьk şөleen polgaş at xyndylyq poop ertken, ciƶee: arattardan peƶin pistin sumunun yyrynyn targaƶьnga pistin paaştьncьʙьs coraan targaʙьs xeʙeer songudar poortep todargaj cugaalaƶьr turgan. Pygy yyrlernin songuldaƶьnьn xuralьnga 986 keƶigyn keep oluruşkan, ol polza, 73,8% polur.

Namnьn cьrьdььşkьn aƶьlь:

Cьl-cьlda nam cьrьdььşkьnьnьn şьnarь mьndьq: 33 cьlda 73 cerge, 34 cьlda 74 cerge, 35 cьlda 102 cerge, 36 cьlda 118 cerge turgan. Po 36 cьlda kicceel sanь 1476 kattap polgan, өөrengen kiƶi sanь 4614, oon iştinde nam keƶigyny 489, areve 614, a r a t t a r 2.282, uruqlar 1.229. Am yyrler canьnda cьrьdььşkьnnь turguƶup egeleen-pis.

Namnьn өzyldezi polgaş sagьlga curumu

Po 36 cьlda 75 kiƶi nam keƶigynynge kiirip algan-pis. 34-35 cьldarda 30-40 keƶigyn puruu cyʙe kьlьp, jala xyleep turgan polza, po cьlьn 8-le keƶigyn xemceq aldьrgan. Moon ap kөөrge, nam, caƶak'ьn toktaal şiltpirlerin kyyssedir talaƶь-pile nam keƶigynneri pottarьnьn sorulgaƶьn kyyssedip, s a g ь l g a curumun pьƶьq tudup turarь ol tur.

Xөj niittinin eʙilelderinin aƶьlь:

Xereeƶennernin, arevenin, profestin, OKTE-nin, RTO-nun aƶьldarь cьl-cьlda өry tepşip turar. Ьlangьja xereeƶennernin ulustun aƶьl-agьjьnga polgaş erttem kulturunga kirƶilgezi ulgadьr turar. Pygy xereeƶennerden 4175 kiƶi piƶik pilir, ooꞑ xuuƶu 47,2 polur. 8-ten 40 xarga cedir xereeƶennernin 59,8% piƶik pilir. Xereeƶennernin tuskaj xuralьn 35 cьlda 41 kattap, 36 cьlda 98 kattap kьlgan. Anaa 2254 xereeƶenner oluruşkan.

Areveccilernin malь 34 cьlda 53 662 paaş turgaş, 35 cьlda—79.473, 36 cьlda—87.177 paaş cetken polgaş 9,6% өsken. Ooꞑ-pile kadь areveccilernin kesken sigeni, aƶaap algan saʙanь cьl-cьlda ulam kөʙydep olurar. Areveccilernin niitti cьlьq kaƶaazь 34 cьlda 2.009 turgaş, 35 cьlda—2.372, 36 cьlda—2.689 cetken. Piƶik piliri 34 cьlda 1090 kiƶi turgaş, 35 cьlda—1.168, 36 cьlda—1.364 cetken, piƶik pilʙes arevecciler am 10 na.

Cьrьdььşkьn pөlgymneringe 35 cьlda 671, 36 cьlda 818 arevecciler өөrenip turgan. Nam yyrlerinden 35 cьlda 8 areve yyrynyn iletkelin algan polza, 36 cьlda 11 yyrnyn iletkelin algan. Ьndьq polza-taa, camdьk yyrler, ciƶeeleerge, Şujda № 9, Xөndelende № 17 nam yyrleri areve yyrleringe paaştalga peer turƶuk, pottarьnьn aƶьlь cetpes.

Areve keƶigynnerinin sanь ertken cьlьn 1.227 kiƶi turgan polza, po cьlьn 1.314 kiƶi cetken ijik-pe, aƶь 87 kiƶi nemeşken tur. Pioner otrjadьnьn sanь 18, keƶigynneri 344. Namnьn yyrleri areve yyrlerin tamcьp turgaş, pionerlernin aƶьlьn sajzьradьrьn cugulalap kөryp turar.

Profes keƶigyny 35 cьlda 33 turgan polza, 36 cьlda 68 appargan. 35 cьlda 8 kattap xural kьlgan, 36 cьlda 9 kattap xural kьlgan. Oon ьnaj kultur massalьq aƶьldarnь eleen corutkan.

RTO yyry 35 cьlda 13 turgan polza, 36 cьlda 17 polgan, 35 cьlda 400 keƶigynnyq turgan polza, 36 cьlda 687 keƶigynnyq appargan. Po cьlьn 17 kattap xural kьlgan. 381 akşa polgaş taraa, algь-keeş cergeliq cyylderni cьldьrgan. Nam yyrlerinden 5 RTO yyrynyn iletkelin algan.

OKTE yyry 16. Oon keƶigynneri 35 cьlda 1063 turgan, 36 cьlda 1137 polgan. Po cьlьn 16 cerge pөlgym turguskan, anaa 413 kiƶi keep өөrengen. Camdьk yyrlernin aƶьlь koncuq cetpes.

Cetpes aƶьldarьʙьs:

Ystynde cediişkinner-pile cergeleştir cetpes aƶьldarьʙьstь ileretkeş, TARN-nьn 10 tugaar Uluq xuralьndan todargaj şiltpirni alььlьnar. Cetpes cyylderniꞑ kolu mьndьq:

1. Nam keƶigynnerinin malь 11 xuu өzyp turda, arattarnьn malь 0,19 xuu өsken poor tur. Po polza, arat conuꞑustuꞑ iştinge am-taa ekki aƶьl corudup şьdaʙaanьʙьs ol tur.

2. Maldьn xaldaʙьrlьq aarьь-pile ekki temissezip şьdaʙaanьʙьstьn xaraaƶь-pile xөj sannьq malьʙьs aarьr kogarap turar.

3. Maldьn cem suurun peletkeer talaƶь-pile 4 tugaar plenum, 16 tugaar sessinin toktaaldarьn am-taa kyyssedip şьdaʙaan-pis.

4. Nam keƶigynnerinin piƶik piliri 88,8% cedip turar polza-taa şьnar talaƶь-pile pagaj polgaş keƶigynnernin am-taa 11,2%-zu piƶik pilʙes tur.

5. Likpuntu, kөƶer kьƶьl өq, piƶik pөlgymneri, nam cьrьdььşkьnnarьn ekki cөʙy-pile aƶьqlap şьdaʙajьn turar-pis. Ooꞑ xaraaƶь-pile arat connuꞑ piƶik piliri 78 xuu cdip turar polza-taa, şьnarь pagaj polgaş am-taa 22 xuuƶu piƶik pilʙes turar tur.

ARN nam polur 10 tugaar Uluq xuralь telgerezin!

PXK nam komitedinin targaƶь PADAN-OOL.

Kьƶьl-caattь-xoorajda cьrьdььşkьn kicceeli egeleen

Uluq-xem koƶuununuꞑ tөʙy—Kьƶьl-caattь-xoorajьnda nam, areve yyrlerinin kattьşkan keƶeekki cьrьdььşkьn pөlgymnerin po cьldьn 10 ajnьn 15-te aƶьtkan, ьnda 2-3 tugaar pөlgym turguskan, 2 tugaar pөlgymde 27 kiƶi, 3 tugaar pөlgymde 42 kiƶi, kattьşkaş 69 kiƶi өөrenip egeleen, olarnьn paşkьƶьnga 8 kiƶini tomujlaan, cedi xonukta 2 udaa kicceeldep turar, өөrenir cyylderi: tьʙa piƶik, san, ulus tөrezi, şeriq erttemi—mьndьq 4 cyyldy kol kьlьp өөrenir, myn өөrenikciler 2 kezek pөlgymde pir-pir xana solunu turguskan.

Mьncangaş, xamьk өөrenikciler po cьlgь cьrьdььşkьn pөlgymynge 100% kelir polgaş ekki kьƶьp өөreniri cugula polur.

3 tug. pөlgym targaƶь **Norʙu**.

Pyren, Pelʙej paza cьlgьƶьn kadьr kadara perdi

Kaa xem koƶuununuꞑ Pyren sumuzunuꞑ arat connarь 400 aƶьq cьlgьƶьndan 300 xire cьlgьnь po cьldьn 10 ajnьn 15-ten egelep, kadьr kadara pergen, oon ylegeri-pile P e l ʙ e j sumuzunda 43 cьlgь malьn Pyren sumuzunun cьlgь malьnda ekkep katkan.

Өske sumu, arʙannar cьlgь mal kadьr kadararьn tarьj egelezin tep idegep kьjgьrdьm.

Aratkor **P. Lopsan.**

Aratkorlar cagaalarьnьꞑ izi-pile

„Şьnnьꞑ" aratkorlarьnьꞑ pizeeni şьn polgan

№ 32 „Şьn" solunda, „Tьꞑnaꞑgьr" tep aratkornuꞑ piƶeeninge xarььlaarьʙьs polza:

Tees-xem koƶuununuꞑ Kөgej sumuzunda 9 tugaar nam yyry polgaş 14 tugaar areve yyrynyꞑ aƶьl udaan tugajьn piƶeenin todargajlaarьʙьska şьn poldu.

Po tugajьnda ol nam yyrynyꞑ targaƶьn solaan polgaş aƶьlьn sularatkanьnga nam talaƶь-pile xemceq algan, paza myn yyrnyꞑ şekreterin keƶigynden yndyrgen.

Ooꞑ-pile kadь myn yyrnyn songuldaƶьn caarttьr. aƶьlьn segittiʙis.

Areve yyrynyꞑ aƶьlьn Areve koƶkomu tuskaj xarььlaar poor.

№ 60 „Şьn" solunda aratkor Pajьstaꞑnьꞑ piƶeeninge xarььlaarьʙьs polza:

Tees-xem koƶuununuꞑ Tees sumuzunda namnьꞑ 7 tugaar yyrynyꞑ aƶьlь sula tep piƶeeni şьn poldu.

Po tugajьnda ol yyrnyꞑ songuldaƶьn caarttьr, aƶьlьn sergedip coruda pergen.

Am sөөlgy yjede ol yyrlernin aƶьlь murnukkuƶu-teq eʙes, myn cygeer şьnarƶьr corup turar.

Nam koƶkomunuꞑ targaƶь **Namƶьraj**.

* * *

„Şьn" solunda profes Tөp cөʙylelinge xamaarƶьr cyylder tugajьn xarььlaarьʙьs polza:

1. Aratkor „Sagьş-coʙaan" slernin piƶeeniꞑer şьn polgan, cyl tize: Uluq-xem koƶuunuꞑga 1934 cьlda profkom targalap turgan eş Anaj-ool, keƶigyn tөlʙerinden polgaş nogaa yreziniꞑ xereqleer 168 akşa 30 kөp. samcьqdaanь şьn. Ooꞑ iştinde 100 akşanь tөlep pergen, am 68 akşa 30 kөp. tөlettinip turar.

Akşa-pile sadьr algan raƶьnьn profes Tөp cөʙylelinden 1935 cьlda xyleep algan cyʙe. Turgunnaan teeniꞑer şьn eʙes, uk aƶьlьn өske kiƶee xyleedip pergeş anaa cana pergen kiƶi tur.

2. Aratkor Arapcaa slerniꞑ Eleges kyrekonomda profkom aƶьlь sula tep piƶeeniꞑer şьn polgan. Ol tugajьnda uk profkom targaƶь turgan eş Tugarsyrynny aƶьlьndan xostaaş, ornunda өske kiƶi tomujlap kiirgen.

Profes Tөp cөʙylelinin sekreteri **Xorluu.**

Tees-xemde pөry-pile temissel

Tees-xem koƶuununuꞑ malcьn arattarьnьꞑ pir tugaar cөʙylel xuralьnga „pөry-pile temissel corudar onza xyny" tep 10 ajnьn 1-nin xynyde tus koƶuunnun pygy 12 sumularьnьn arat conu pөry aqlap aattangan. Ol aqlaaşkьnnьn cecce eʙes medeeƶinden ap kөөrge polza:

1. Pert-taq sumuƶunuꞑ targaƶь eş Kөkpeldin pөlyy 70 kiƶi—3 pөry өlyrgen.

2. Ystyy-şьnaa sumuƶunuꞑ targaƶь eş Tarƶьqʙajьnьn pөlyy 57 kiƶi—1 pөry өlyrgen.

3. Şuurmak sumuƶunuꞑ targaƶь eş Toldaldьn p ө l y y 45 kiƶi—1 pөry polgaş 12 elik өlyrgen.

Өske sumularnьn ancьlarьꞑga pөryler kөƶylʙeen polgaş camdьk sumularnьn medeezi kelʙeen.

Mooꞑ-pile idegeerim polza, pөry-pile temisseldi kaƶan-taa sulaʙratpajьn yrgylcylceli tep kьjgьrьp tur-men.

Koƶuun targaƶь **Taakpan.**

Şak mьndьqlarga coguur xarььssalga kөrgysse coguur

Elegestin „Toka" kyrekonomda aƶьlcьnnar arazьnda, ulustun xoojlu tyrymynge udur cyʙe kьlьr turar camdьk tyrƶok ulustar par. Olarnь manaa todargajlaarga:

Inek saar cerde aƶьldap turar Sancat-ool teerzi polza, kadajь pir xyn xereeƶenner-pile kadь taraa pastьrьp coraaş kelirge, „anaa cyge aƶьldaar kiƶi-sen, anaa-la pazьnьnga olurup, kiƶige cem kьlьr perʙes sen pe" teeş, kadajьn ettep, xol, pudu-pile xap, tep, sop turgaş, ton cok canagaş podun yndyr ojladьrkan, cerge ьqlap olu ganьn өөry tьr algan.

Cer-le cangьs ol-taa eʙes, po Sancat-ool polza, taraa kadarьr turgaş pir uluq xaʙannь өlyrynge cedir ettep sop kaan polgaş oon-taa өske.

Oon ьnaj Taqʙaldaj teerzi, pazala kadajьn yrgylcy etteer polgaş aƶьldaar teerge corutpas. Uluq kampani tuƶunda xereeƶenner-pile kadajьn kadь aƶьldadьr tur tep aƶьl paaştaar ulustar kelirge, „kadajьm aƶьldatpas-men, kadajьm algan kiƶi paaƶьn pilir teeş dalьr cyʙe, sler ulus aƶьldadьr tep turar cyy appargan-sler, generaldar ь ş k a ş cyʙeler" teeş, sa xөrektep tyrƶoktangaş, yndyrgen cyyl par.

Mьndьq xereeƶen arattarnьn xostuq erge şөleeƶinge karƶь, ulustun xoojlu tyrymynge udur cyʙeni kьlьr turar ulustarga tus cerde şaqdaa ceri polgaş coguur cagьrga cerinden cyge-le xemceq albas, paaştarьn eettendir salgьlap kaan turar coor?

Po ulustardan өske-taa, paaştaar cerinin paaştalga, xyleelgeƶin tooʙas, alʙan-aƶьl kьl teerge ьnaʙas, turaƶьnda ulustar eleen par. Olar-pile eres temissel corudar xerek. Ciƶeeleerge, teerʙede aƶьldap turar Occur-ool, direktordan canar tep şөlee tilerge, koncuq aƶьl өjy caj cok tur teeş, şөlee perʙeske, „sen cyy appargan-sen, xarьn-taa kiƶi şөlee tileerge perʙes, kiƶi cagьrar-men teer kapitalistar sen-pe sen" tep calcьr, xөrektep turda, kiƶi kajgaar cyʙe coraan, oontaa өske ьndьq janƶь ulustar par. Ooꞑ-pile şaqdaa c e r i coguur temisselin corudup, uk ulustarnь edip cazap-taa alьr ijik-pe, cer-le xorƶoktarga coguur xarььssalgaƶьn kөrgyzer cergezi-pile aƶьlьn tigisse polur poor.

Ooꞑ-pile kadь mьndьq pajdaldar-pile temisseƶip turgaş, cok kьlьr tөleede, tus cerde nam, areve, profes yyrleri aƶьlcьnnarnьꞑ orttuƶunga kultur-massalьq aƶьlьn ekki corudarь kancaartaa cok negettinip turar tur. Karacangьs kultur-massalьq kiƶiƶidilge aƶьlьn tьnƶьdьr turgaş, moon songaar ьndьq cyylder kьlʙas kьlьp ap şьdaar-pis.

Aratkor.

Xarьььsalgalьq redaktor **Lyndyp.**

Parьn-xemcikte eş Pak-kөk-pile Tokpakka

Profes Eʙilelderinin Tөp Cөʙylelinin xamьk aƶьlcьnnarь pister; Slernin uruqlarьnar, xoralьq aarьqlьn xaraaƶь-pile carьʙajьn parganьnga sler-pile kadь xanь aƶьqnь aƶьr tur-pis.

Ьndьq polza-taa, po ajьl sler-pile pistin nasional revoluƶunun, revolustuq kulturnun xeree teeş temisseƶip turar erestiq temisselibiske totkar poop şьdaʙas.

PETC kolektuvinin murnundan:

~~Xaʙakьp~~. Arapcaa, Kustof, Kalgakpan, Momʙuuƶaj, Xorluu, Erttine, Parʙa, Kөk-ool.

Cidiriq: Po cьldьn 10 ajnьn 16-da, aƶьrgь talaƶьnьn tөnmeende „TA", paƶa eştynde „MY" tep temnektiq, celin kьrgьr kaan polgaş aƶьrgь talaƶьn-ce cajьk, tujuqlarьnda ytterliq, oorgaƶьn eƶer өjgeş agara pergen kara pe cidirdim.

Tьrkannar Kьƶьl xoorajьnьn Kocetof kudumcuƶunda 70 tugaar raƶьnda K. A. Şuroıka ekkep peer polgaş tьrkannarga şaꞑnal peer-men.

K. A. Şurof.

Kьƶьl-xooraj Tiraƶь—3.150. Kyrynenin 1 tugaar tipograʙь